

PATVIRTINTA
Lietuvos gyventojų genocido ir
rezistencijos tyrimo centro generalinio
direktoriaus
2022 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr.
1VE-116

**NACIONALINIO MOKINIŲ KONKURSO
„LIETUVOS KOVŲ UŽ LAISVĘ IR NETEKČIŲ ISTORIJA“
NUOSTATAI**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Nacionalinio mokinių konkurso „Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija“ (toliau – Konkursas) nuostatai reglamentuoja Konkurso organizavimo, vykdymo, darbų vertinimo, dalyvių apdovanojimo tvarką.
2. Konkurso tikslas – ugdyti mokinių pilietiškumą, skatinti jų domėjimąsi Lietuvos okupacijų ir laisvės kovų istorija, ugdyti mokinių tiriamuosius ir praeities rekonstrukcijos gebėjimus, kritinį mąstymą, kūrybiškumą, puoselėti istorinę atmintį.
3. Konkurso dalyviai – Lietuvos ir lietuviškų mokyklų užsienyje, vykdančių bendrojo ugdymo programas, 5–12 klasių mokiniai.
4. Konkurso organizatorius – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (toliau – LGGRTC), Konkurso partneriai – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija bei Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos.

**II SKYRIUS
KONKURSO ORGANIZAVIMAS**

5. Konkursas organizuojamas kasmet. Informacija apie jį skelbiama LGGRTC tinklalapyje, informacinis skelbimas apie Konkursą į mokyklas išsiunčiamas iki einamųjų metų lapkričio 25 d.
6. Konkurso dalyviai skirstomi į dvi amžiaus grupes: I grupė – 5–8 klasių mokiniai ir II grupė – 9–12 klasių mokiniai). Konkursui galima parengti šiuos darbus:
 - 6.1. rašto darbus;
 - 6.2. piešinius ir rankdarbius;
 - 6.3. dainas, muzikos kūrinius;
 - 6.4. filmus ir multimedijos pateiktis.
7. Teikti mokiniui pagalbą, konsultuoti dėl pasirengimo Konkursui gali ne daugiau kaip du mokytojai. Mokiniai Konkurse gali dalyvauti ir savarankiškai.
8. Mokyklos atrenka ir LGGRTC pateikia geriausius Konkurso reikalavimus ir tematiką atitinkančius darbus.
9. Konkurso reikalavimus ir tematiką atitinkantys darbai pateikiami iki kitų metų kovo 11 d. ir gali būti siunčiami paštu (adresas: LGGRTC, Žirmūnų 1N, 09239, Vilnius), elektroniniu formatu el. paštu: konkursas@genocid.lt arba pristatomi į LGGRTC Atminimo programų skyrių (LGGRTC, Žirmūnų 1N, Vilnius).
10. Kartu su darbu turi būti pateikiama užpildyta Konkurso dalyvio anketa (1 priedas). Jei darbą atliko keletas mokinių, Konkurso dalyvio anketą kiekvienas iš jų pildo atskirai. Mokinių darbai be užpildytos Konkurso dalyvio anketos nevertinami.

11. Siūloma Konkurso darbų tematika:

11.1. Lietuva ir jos gyventojai sovietų (1940–1941 m. ir 1944–1990 m.) ir nacių (1941–1944 m.) okupacijų metais:

11.1.1. Lietuvos gyventojų ginkluota ir neginkluota rezistencija prieš sovietų ir nacių režimus;

11.1.2. okupantų teroras, holokaustas, žmonių likimai įkalinimo vietose, tremtyje, netektys;

11.1.3. vaikai ir jaunimas: represijos ir pasipriešinimas okupaciniams režimams;

11.1.4. išeivių iš Lietuvos ir karo pabėgėlių patirtys;

11.1.5. Sąjūdis, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas, Sausio 13-oji;

11.2. istoriniai įvykiai, asmenybės, sukaktys, atmintinos datos Konkurso dalyvio gyvenamojoje vietovėje, susijusios su okupacija, represijomis, priešinimusi sovietų ir nacių režimams;

11.3. kitos temos, skatinančios pilietiškumą, patriotiškumą ir įamžinančios Lietuvos 1940–1990 m. okupacijų, jų aukų bei laisvės kovų atmintį.

12. Reikalavimai rašto darbams:

12.1. rašto darbai rašomi lietuvių kalba;

12.2. tekstas renkamas kompiuteriu ant balto A 4 formato lapo, *Times New Roman* 12-ojo dydžio šrifto, paliekant tarp eilučių 1,5 intervalo tarpus;

12.3. tituliniam lape nurodoma rašto darbo rūšis (esė, rašinys, apybraiža, interviu, biografija, istorinis pasakojimas ar kt.), darbo pavadinimas, autorius, mokytojas, mokykla;

12.4. maksimali rašto darbo apimtis – 10 puslapių, neskaitant priedų;

12.5. rašto darbai turi būti analitiniai, kūrybiniai, paremti istoriniais faktais (grįsti vieno ar daugiau istorinių įvykių liudininkų atsiminimais, kitais istoriniais šaltiniais). Jei rašto darbuose pateikiami autentiški likimai, konkretūs faktai, datos ir vietovės, tai turi būti pagrįsta pateikiant istorijos liudininkų pavardes, istorijos šaltinius;

12.6. rašto darbo pabaigoje turi būti pateiktas naudotų šaltinių sąrašas;

12.7. Konkursui turi būti pateikiamas tik elektroninis rašto darbo variantas, atsiunčiant el. paštu: konkursas@genocid.lt kartu su naudotų nuotraukų ar dokumentų skaitmeninėmis kopijomis;

12.8. rekomenduojama, kad mokinys pats savarankiškai vertintų istorinius įvykius ir pateiktų savo nuomonę, įvykių interpretaciją.

13. Reikalavimai sukurtiems piešiniams ir rankdarbiams:

13.1. piešiniai ir rankdarbiai gali būti atliekami įvairia technika, naudojamos įvairios medžiagos;

13.2. Konkursui turi būti pateikiami tik originalūs darbai (nekopijuojant anksčiau Konkursui pateiktų, LGRTC leidiniuose publikuotų piešinių ir rankdarbių);

13.3. Konkursui turi būti siunčiami ne didesni kaip A3 ir ne mažesni kaip A4 formato piešiniai. Neatitinkantys formato darbai nevertinami;

13.4. piešiniai turi būti kuriami individualiai, grupės asmenų atlikti darbai nevertinami;

13.5. rankdarbiai gali būti sukurti keleto mokinių;

13.6. Konkurso dalyviai drauge su siunčiamu rankdarbiu turi pateikti kūrybinio darbo aprašą: pristatyti idėją ir/ar aprašyti daikto istoriją.

14. Reikalavimai dainoms, kitiems muzikiniams kūriniams:

14.1. Konkursui teikiamos originalios, savos kūrybos arba pagal kitų autorių, liaudies dainų aranžuotos sukurtos dainos, arba muzikiniai kūriniai;

14.2. dainos gali būti atliekamos solisto, vokalinio ansamblio – įvairiu stiliumi, su akompanimentu ar be jo. Atliekant kūrinį gali dalyvauti mokytojas;

14.3. Konkurso dalyvio anketą turi užpildyti kiekvienas kūrinį atliekantis mokinys;

14.4. Konkurso dalyviai turi pateikti MP3 formato garso arba vaizdo įrašą ir atskirai – dainos tekstą. Prie įrašų pridedamas istorinio įvykio aprašymas. Kūriniai siunčiami elektroniniu paštu: konkursas@genocid.lt;

14.5. LGGRTC rengiamo Konkurso dalyvių apdovanojimo renginyje dainos turi būti atliekamos gyvai.

15. Reikalavimai filmams ir multimedijos pateiktims:

15.1. filmai ir multimedijos pateiktys gali būti meniniai, dokumentiniai, animaciniai;

15.2. rekomenduojama filmo trukmė – nuo 1 iki 15 min;

15.3. rekomenduojama multimedijos pateikties apimtis – nuo 10 iki 30 skaidrių;

15.4. filmai Konkursui pateikiami MP4 formatu ir siunčiami paštu, įrašius į skaitmeninę laikmeną arba elektroniniu paštu (prisegus prie laiško, per duomenų persiuntimo programas);

15.5. multimedijos pateiktys Konkursui pateikiamos PDF formatu. Konvertavus pateiktį į vaizdo įrašą, darbas turi būti pateiktas MP4 formatu ir siunčiamas paštu, įrašius į skaitmeninę laikmeną arba elektroniniu paštu (prisegus prie laiško, per duomenų persiuntimo programas);

15.6. prie darbo turi būti pateikiamas naudotų šaltinių sąrašas.

16. Konkursui pateiktų darbų vertinimo kriterijai:

16.1. rašto darbai vertinami pagal pasirinktos temos aktualumą, temos plėtotę ir atskleidimą (pagrindinės minties aiškumas, temos atskleidimo nuoseklumas ir originalumas), kalbos vartojimą ir taisyklingumą (tikslingas kalbinės raiškos pasirinkimas, žodyno platumas, gramatikos ir rašybos taisyklingumas), temos konteksto išmanymą ir argumentavimą (argumentavimas, naudojantis istorijos šaltiniais/tyrimais, vertinimų pateikimas). Jei rengiamas istorinis-tiriamasis darbas, vertinama pagal faktologinės medžiagos pateikimą, surinktų faktų naujumą ir autentiškumą, objektyvią jų interpretaciją;

16.2. piešiniai ir rankdarbiai vertinami pagal originalumą (piešiniuose ir rankdarbiuose yra netipinės vaizdinės kompozicijos) teminį atitikimą (darbų vizualinė raiška atspindi piešinio ir rankdarbio temą bei idėją), istorijos faktų interpretacijos ir meninės raiškos naujumą bei kokybę (piešiniai ir rankdarbiai atspindi istorinius faktus, kontekstą, tikslingai naudojama simbolika; pasirinkta tinkama meninė raiška, mastas, proporcija, dydžiai, apimtys, spalvos, tekstūra, faktūra, siluetai derinami tarpusavyje nematytu būdu);

16.3. dainos, muzikos kūriniai vertinami pagal kūrinio originalumą (naujumas, netikėtumas, netradiciškumas, neturintis analogų, išmaniai panaudotos muzikos išraiškos priemonės, nemuzikinės poveikio priemonės), atlikimo kokybę (metro pulsacijos pojūtis, melodijos raiškumas, tikslūs atlikimo štrichai; aiški frazuotė, tikslus muzikinio piešinio intonavimas, gerai girdima harmoninė sankloda, aiški dikcija, gebėjimas naudotis balso diapazonu); kūrinio charakterio perteikimą (gerai perteikta kūrinio tematika, emocinė būseną), sąsajos su istoriniais įvykiais, išraiškingas dainos ar/ir muzikos kūrinio interpretavimas (įtaigumas, emocionalumas, artistiškas, stiliaus ir žanro pajauta ir perteikimas; kūrinio formos logiškumas, muzikinės minties plėtojimas); techniniai atlikimo įgūdžiai (laisvas ir sąmoningas balso aparato valdymas, muzikos instrumento garso valdymas, rankų koordinacijos pojūtis, judesių laisvė).

16.4. filmai ir multimedijos pateiktys vertinamos pagal darbo originalumą (autoriaus požiūrio atsispindėjimas, pasirinktos temos universalumas bei aktualumas) ir kinematografiškumą (tikslingai pasirinkta vizualinė kalba, kadro kompozicija bei muzikinis takelis kuriamai istorijai atskleisti). Vertinamas autorių gebėjimas filme naudoti kino kalbą, pirmenybę teikiant vizualiniam pasakojimui, ne žodžiams ar tekstui ekrane; autorių kruopštumas detalėms – įdomių, filmui tinkančių lokacijų, rekvizitų ir kino dailės elementų pasirinkimas; filmo herojaus pasirinkimas, gebėjimas atskleisti jo charakterio kompleksumą; filmo dramaturgija, leidžianti trumpame metre papasakoti istoriją, nagrinėti pasirinktą temą ir perteikti autoriaus žinutę. Vertinant garso takelį ieškoma ne tik užkadrinės muzikos, bet ir papildomų garsų – tylos, dialogo, triukšmų, diagetinių ir nediagetinių garsų. Vertinama, ar montažas paveikus ir dinamiškas, atitinkantis filmo ritmą ir atmosferą.

17. Konkursui pateiktus darbus vertina Vertinimo komisija (toliau – Komisija), sudaryta iš LGGRTC, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir kitų kultūros, mokslo ir meno institucijų atstovų bei kultūros, mokslo ir meno sričių specialistų. Iki kitų metų balandžio mėnesio pabaigos Komisija įvertina

Konkurse dalyvavusių mokinių skirtingų kategorijų darbus ir, atsižvelgusi į vertinimo kriterijus, skiria pirmąsias, antrąsias, trečiąsias ir paskatinamąsias vietas.

III SKYRIUS KONKURSO DALYVIŲ APDOVANOJIMAS

18. Konkurso dalyvių apdovanojimo renginys vyksta kitų metų gegužės mėnesį. Į šį renginį, pagal galimybes, kviečiami Konkurso laimėtojai ir jų mokytojai. Nugalėtojai skelbiami LGGRTC interneto puslapyje adresu: www.genocid.lt, po Konkurso dalyvių apdovanojimo renginio.

19. Pirmų, antrų, trečių ir paskatinamųjų vietų laimėtojai ir jų mokytojai apdovanojami Konkurso organizatorių, partnerių ir rėmėjų atminimo dovanomis ir diplomais. Kiekvienas Konkurso dalyvis, netapęs laimėtoju, gauna Konkurso dalyvio pažymėjimą, o jį parengęs mokytojas – padėką. Pažymėjimai ir padėkos dalyviams ir jų mokytojams išsiunčiami paštu.

20. Konkurso dalyvių apdovanojimo renginyje nedalyvaujantiems Konkurso laimėtojams diplomai ir atminimo dovanos asmeniškai įteikiamos atvykus į LGGRTC adresu: Žirmūnų 1N, 09239, Vilnius, arba perduodamos mokykloms per Savivaldybių administracijų švietimo funkcijas vykdančių skyrių atstovus. Dėl apdovanojimų atsiėmimo sąlygų dalyviai gali susisiekti mob. tel. 8 646 49830 arba el. paštu: konkursas@genocid.lt.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Konkurso pirmųjų, antrųjų, trečiųjų ir paskatinamųjų vietų laimėtojų parengti darbai yra suskaitmeninami. LGGRTC, įgyvendindamas edukacines ir tiriamąsias veiklas, gali suskaitmeninti Konkurse dalyvavusių mokinių, kurie netapo laimėtojais, parengtus darbus.

22. Darbus autoriai ar įgalioti asmenys turi teisę atsiimti praėjus ne daugiau nei trims mėnesiams nuo nugalėtojų paskelbimo. Neatsiėmus darbų per minėtąjį terminą, darbai LGGRTC nėra saugomi.

23. Konkurso organizatoriai pasilieka teisę populiarinti Konkurso dalyvių darbus: publikuoti leidiniuose, plakatuose, rengti piešinių parodas, gaminti laikmenas su Konkurso dalyvių dainomis ir kt.

24. Konkurso laureatams suteikiama galimybė dalyvauti įvairiuose renginiuose, ekskursijose, kurias organizuoja LGGRTC ir Konkurso partneriai.

25. Lėšas ir kitokią paramą Konkursui rengti skiria organizatoriai, partneriai ir rėmėjai. Konkurso partnerių ir rėmėjų sąrašas skelbiamas viešai interneto svetainėje www.genocid.lt ir Konkurso dalyvių apdovanojimo renginyje, į kurį kviečiami partnerių ir rėmėjų atstovai. Partneriams ir rėmėjams išsiunčiamos LGGRTC generalinio direktoriaus padėkos.

26. Informacija apie Konkursą teikiama interneto svetainėje www.genocid.lt (skiltyje „Edukacija“/Konkursas) ir LGGRTC Atminimo programų skyriuje mob. tel. 864649830 arba el. paštu: konkursas@genocid.lt.

Nacionalinio mokinių konkurso
„Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių
istorija“ nuostatų 1 priedas

(Konkurso dalyvio anketos forma)

KONKURSO DALYVIO ANKETA

.....

Nurodyti Konkursui pateikto darbo formą (rašto darbas, piešinys, rankdarbis, daina, muzikos kūrinys, filmas, multimedijos pateiktis)

Vardas, pavardė (rašoma didžiosiomis raidėmis, jei anketa pildoma ranka)	
Mokykla, klasė	
Dalyvio elektroninio pašto adresas, telefono numeris	
Darbo pavadinimas	
Darbo atlikimo technika (piešiniui, rankdarbiui)	
Muzikos ir žodžių autorius(-iai) (dainai)	
Puslapių skaičius (rašto darbui)	
Filmo trukmė	
Mokytojas (-ai), vadovavęs (-ę) darbui	
Mokytojo elektroninio pašto adresas, telefono numeris	

Siųsdami darbą Konkursui sutinkate, kad anketoje pateikti duomenys bus tvarkomi ir naudojami LGGRTC programos „Okupacijų istorija jaunimui“ vykdymo ir Konkurso darbų sklaidos tikslais.
